

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЛІСОВОГО
І САДОВО-ПАРКОВОГО ГОСПОДАРСТВА**

ВП НУБІП УКРАЇНИ «БОЯРСЬКА ЛІСОВА ДОСЛІДНА СТАНЦІЯ»

ТОВАРИСТВО ЛІСІВНИКІВ УКРАЇНИ

**НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ЛІСІВНИЦТВА ТА ДЕКОРАТИВНОГО
САДІВНИЦТВА**



ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

УЧАСНИКІВ

**МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЕКОСИСТЕМНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ
У ЛІСОВОМУ КОМПЛЕКСІ ТА САДОВО-ПАРКОВОМУ
ГОСПОДАРСТВІ»
(18-19 квітня 2019 року)**

КИЇВ – 2019

ВПЛИВ ЛІСОРОСЛИННИХ УМОВ НА МІКОБІОТУ НАСІННЯ СОСНИ ЗВИЧАЙНОЇ

Г.О. Бойко, кандидат сільськогосподарських наук

Національний університет біоресурсів і природокористування України

Лісовий біогеоценоз – складний живий організм, функціонування якого базується на стійких трофічних зв'язках між усіма його компонентами. Порушення рівноваги у будь-якій ланці ланцюга живлення призводить до порушення рівноваги усієї системи, втрати її стійкості і, врешті, до повного розпаду. В першу чергу страждають рослинні організми, які у біогеоценозі утворюють фітоценоз. Режим живлення виступає значимим чинником для видового і формового різноманіття. Таким чином, лісорослинні умови певною мірою впливають на видове різноманіття складників мікобіоти.

Нами було досліджено видовий склад мікобіоти насіння зі свіжозібраних шишок з дерев у різних лісорослинних умовах (ТЛУ).

Найбільшу кількість мікроміцетів було ідентифіковано з насіння в насадженнях вологого (A_3) – 189 видів та свіжого бору (A_2) – 103 мікроміцети, тоді як найменшу зі свіжого (B_2) – 92 види та сирого субору (B_3) – 93 ізолятів. Зважаючи на те, що борові і суборові умови оптимальні для росту і розвитку сосни звичайної, було встановлено й відповідне співвідношення складників мікобіоти – найвище заселення мікобіотою виявлено на насінні, відібраному в умовах вологого бору (A_3) – 189 ізолятів. Дещо менший цей показник відзначено на насінні свіжого бору (A_2) – 103 ізоляти, майже однакова кількість видів була притаманна насінню, відібраному в насадженні свіжого (B_2) та вологого субору (B_3) – 92–93 відповідно. Цей чинник можна пояснити наявністю вологи, оскільки мікроміцети обирають найсприятливіші умови для свого розвитку, з достатньою кількістю вологи, необхідної для їх життєдіяльності. Тип лісорослинних умов (A_3) характеризується як найбільш вологі умови з вищевказаних і за дослідженнями значно відрізняється своїм кількісним та видовим складом мікроміцетів.

Найчастіше траплялися види мікроміцетів на насінні, відібраному з різних умов. Це види *Alternaria alternata* (ЧТ – 7,4–10,0 %, КЗ 10,0–83,3 %); *Cladosporium cladosporioides* (частота

трапляння 1,7–12,5 %, 53,3–79,2 %); *Fusarium oxysporum* (ЧТ 2,5–6,7 %, КЗ 46,7–66,7 % відповідно); *Mycelia sterilia* (ЧТ 3,0–40,0 %, КЗ – 33,3–83,3 %). Найбільшу частоту трапляння на дослідних зразках насіння сосни звичайної, відібраного з насаджень свіжого бору, мали мікроміцети *Penicillium cyclopium* – 26,7 %, *Alternaria alternata*, *Trithothecium roseum* – 10,3 %, а найменшу *Mortierella alpine*, *P. canescens*, *P. lanosum*, *P. variabile*, *Fusarium sporotrichioides* – 3,45 %.

Для вологого бору (А₃) найбільша частота трапляння була у *Trithothecium roseum* – 27,8 %, *Gliocladium roseum* – 16,7 %, найменша – *Mucor globosus*, *M. hiemalis*, *Acremonium strictum*, *Penicillium funiculosum*, *Fusarium moniliforme* – 5,56 %.

В умовах свіжого субору найчастіше траплялися *Alternaria alternata* (22,2 %), *Fusarium oxysporum* (14,8 %), *Aspergillus niger*, *P. cyclopium*, *F. sambucinum*, *Gliocladium roseum* 7,41 %, найменше *Cladosporium cladosporioides*, *C. herbarum*, *Fusarium graminearum*, *F. moniliforme* (3,70 %).

Найбільшу частоту трапляння на дослідних зразках насіння сосни звичайної, відібраного з насаджень свіжого бору, мали мікроміцети *Penicillium cyclopium* – 26,7 %, *Alternaria alternata*, *Trithothecium roseum* – 10,3 %, а найменшу *Mortierella alpine*, *P. canescens*, *P. lanosum*, *P. variabile*, *Fusarium sporotrichioides* – 3,45 %.

В умовах сирого субору (В₃) максимальною частотою трапляння характеризувалися види *Alternaria alternata* (18,7 %), *Cladosporium cladosporioides*, *Penicillium expansum* (12,5 %). Мінімальними показниками частоти відзначалися види *Rhizopus nigricans*, *Chaetomium botrychodes*, *Paecilomyces varioti*, *Penicillium canescens* (6,25 %).

Щодо коефіцієнта заселення мікроміцетами, то домінуючими видами були *Penicillium cyclopium*, *Alternaria alternata*, *Cladosporium cladosporioides*, *Fusarium sambucinum* (коефіцієнт заселення 75 %), які найбільш небезпечні для розвитку здорового садивного матеріалу. Також найбільш небезпечними є види: *Trithothecium roseum*, *Gliocladium roseum*, *Fusarium moniliforme*, *Penicillium expansum*, *P. funiculosum*, *Paecilomyces varioti*, *Mucor globosus* (коефіцієнт заселення 50 %).